

A Magyar Sportlótenyésztők és Magyar Félvér Tenyésztők Országos Egyesületének

ménkiválasztási és mén STV szabályzata

Mén STV

A ménkiválasztás és a mén STV vizsga célja a fedezőménné minősítés előtt a 3 éves és annál idősebb korú méncsikók teljesítőkétségének és mozgástulajdonságainak felmérése.

A mén STV vizsga helyszínei: akkreditált teljesítményvizsgálati helyszínek, melyek lehetőség szerint az országos ménszemlék helyszínével megegyeznek.

A vizsgabizottság tagjai: a Ménbíráló Bizottság tagjai, vagy az elnökség által megbízott bírálók.

A ménkiválasztáson 2,5 éves mének is bemutatathatóak, kiválasztásuk esetén az STV vizsgát később kell teljesíteniük.

A mén STV követelményei:

1. Küllemi bírálat (Ménkiválasztás része)

A küllemi bírálatot az egyesületbe által elfogadott, leíró bírálati lapon (3. sz. melléklet) kell elvégezni. A bírálat fakultatív része a kemény talajon (aszfalt) történő felvezetés. A bírálat közben a fényképezés és videofelvétel készítés feltételeit biztosítani kell.

2. A mozgástulajdonságok vizsgálata (Ménkiválasztás része)

- lépés bírálat felvezetés közben	leíró bírálati lapon
- ügetés bírálat felvezetés közben	leíró bírálati lapon
- vágta bírálat szabadon	leíró bírálati lapon
- szabadonugrás	pontozással

3. STV - Lovas alatti bírálat (Csak a kiválasztott méneknek)

- lépés bírálat	pontozással
- ügetés bírálat	pontozással
- vágta bírálat	pontozással
- lovas alatti ugrás	pontozással

Az 1-2-3 pontokban leírt feladatokról jegyzőkönyv készül, melyet az MSLT archivál. A jegyzőkönyveket, illetve ezek feldolgozásából készült összesítést 2 héten belül el kell juttatni az NÉBIH Központ Állattenyésztési Osztály részére.

A vizsgázó mén tartója a MSLT-től jegyzőkönyv-kivonatot (vizsgabizonyítványt) kap, amelyen csak az ő lovának az eredményei szerepelnek.

[Ide írhatja a szöveget]

Küllemi bírálat

A küllemi bírálat célja

A tenyészállatok kiválasztásánál nem nélkülözhető a küllemi bírálat, ugyanis küllemi elbírálás alapján nagy valószínűséggel ki lehet szűrni a használhatóságot károsan befolyásoló tulajdonságokat hordozó egyedeket. A bírálat célja nem az aprólékos hibakeresés, hanem az egyed használati és tenyésztési szempontból való küllemi értékelése.

A küllemi bírálat előkészítése

A bírálatot megelőzően be kell szerezni a származási lappal ellátott lóútlevelet, vagy az alap lóútlevelet és mellé legalább 4 ősi soros hitelesített származási lapot.

A bírálatra megfelelő helyet kell kijelölni, hogy a lovat állásban és mozgásban is el lehessen bírálni. A bírálat helye külső - esetlegesen zavaró - környezeti tényezőktől mentes, lehetőleg széltől védett, vízszintes talajú legyen. Ilyen feltételek között alakítsuk ki azt a legalább 20-20 m oldalhosszúságú bírálati háromszöget, és a 4x2 m-es felállító négyszöget, ahol a bírálat zajlik..

A zavartalan tájékoztatás érdekében megfelelő hangosításról kell gondoskodni.

A küllemi bírálat végrehajtása

A törzskönyvi küllemi bírálatot méneknél leíró bírálattal végezzük. A bírálat adatainak a feljegyzésére és vezetésére a küllemi bírálati lap szolgál, melyre előre elkészítve be kell írni a ló életszámát, nevét, tenyésztőjét, tulajdonosát (tartóját, amennyiben nem egyezik a tulajdonossal) és fajtáját. A bírálat megkezdése előtt ellenőrizni kell a ló azonosságát.

A bíráló minősítését (nem megfelelő, megfelelő, kívánatos) és megállapításait a küllemi bírálati lapon (ld. 1.sz. melléklet) a megfelelő rovatba kell bejegyezni. Az elbírálendő tulajdonság és testalakulás jellegének rögzítése a bírálati lapon *szöveges megjegyzésként* történik.

A bírálatot lehetőleg szabadban, napvilágon, vagy kellően megvilágított fedett lovardában kell megtartani. A bírálatra előállított lovat zablás, szemző nélküli kantárral kell főszer számozni. A szakszerű felvezetés előfeltétele az eredményes bírálatnak.

A bírálandó lovat négy lábra kell állítani a bíráló négyszögben úgy, hogy a ló a bírálók előtt álljon mintegy négy méterre.

[Ide írhatja a szöveget]

A ló bal oldaláról a bíráló szemügyre veszi:

- a fej tűzését, alakját és alkatát, a torokjáratot
- a nyak illesztését, alakját, hosszúságát, szélességét és izmoltságát
- a mar hosszát, alakját, izmoltságát
- a lapocka és váll hosszát, szélességét, izmoltságát, helyeződését, a vállszögletek helyzetét
- a szügy alakulását, a mellkas hosszát, mélységét
- az elülső lábak állását oldalról nézve, a fel- és alkar hosszát, izmoltságát, a lábtő alakját és terjedelmét.
- a szár hosszát, minőségét, az inak állapotát, a boka terjedelmét,
- a bokán, csüdön és a pártaszélen előforduló kóros elváltozásokat
- a csüd hosszúságát, vastagságát, puha vagy feszes voltát, szögelését
- a pata alakját, nagyságát, szögelését
- az ágyék alakját, kötését, izmoltságát
- a far hosszúságát, irányát, izmoltságát, a farok tűzését
- a felcomb és az alcomb hosszát, szögelését, izmoltságát
- a csánk hosszát, szélességét, tisztaságát, kóros elváltozásait, szögelését, alakját
- a szár hosszát, szélességét, inakat
- a bokát, a pártát, a patát (úgy kell bírálni, mint az elülső lábakon),
- a has alakját, a lágyéket.

A lóval szemben állva a bíráló a szemügyre veszi:

- a ló fejét, a füleket, a fejtetőt, a homlokot, a szemeket
- a szügy szélességét és izmoltságát, a mellkas szélességét és dongásságát,
- az elülső végtagok állását, az esetleges csontkinövéseket, a lábtő szélességét, majd kissé oldalt állva az ellentétes hátulsó lábak belső oldalán lévő csont- vagy egyéb elváltozásokat.

A ló mögé állva - a rúgási távon kívül – a bíráló szemügyre veszi:

- a far alakulását, szélességét, izmoltságát,
- a nemi szerveket, a gáttájékot,
- a lábállást és az esetleges kóros elváltozásokat (csontkinövések, lágypókok).

Jármódok bírálata

A lépés, ügetés kézen felvezetve a küllemi bírálat részeként, a vágta szabadon, a szabadonugrás előtt vagy után elengedve történik. A bíráló minősítését (nem megfelelő, megfelelő, kívánatos) és megállapításait a küllemi bírálati lapon (ld. 3.sz. melléklet) a megfelelő rovatba kell bejegyezni.

A bíráló a ló vezetésének irányvonalába állva ítéli meg - először lépésben, majd ügetésben - a

[Ide írhatja a szöveget]

ló mozgását. Elbírálja a mozgás szabályosságát (vonalon jár), vagy az attól való eltérést (elől vagy hátul szűken vagy tágan jár, hadonászik, keresztez, lapátol, kaszál, csavar stb.). Oldalról kell megfigyelni, hogy a ló mozgása térnyerő, rugalmas, lendületes-e.

A lépés, ügetés, vágta mozgást az alábbiak szerint kell minősíteni:

Lépés	szabályossága	
	térnyerése	
	rugalmassága	
Ügetés	szabályossága	
	lendülete	
	rugalmassága	
Vágta	szabályossága	
	lendülete	
	rugalmassága	

K - kívánatos

M – megfelelő

N - nem megfelelő

A szabadonugrás bírálata

A szabadonugró feladat

Az ugrófolyosóban a könnyebb rávezetést egy földön fekvő rúd segíti. Attól 3 m-re egy kis meredek a beosztó ugrás, azt követi 6,5 m-re egy kis oxer, majd 7,3 m-re egy meghívós oxer. Az oxer szélessége a magasságával arányosan nő. Alap felállításnál az utolsó ugrás magassága maximum 90 cm.

3 éves lovak részére 130 cm-ig, 4 évesek részére 140 cm-ig emelhető az oxer. A vezetőbíró dönthet arról, hogy egy ló hamarabb is befejezheti az ugrást, mint a fent leírtak, illetve kérheti az emelést.

Amennyiben a szabadonugró feladat felvezető nélküli ugrófolyosóban (couloire) történik, ezt a körülményt a kiírásban jelezni kell az alapbeállítás méreteivel együtt.

A szabadonugró feladat lebonyolítása

A feladathoz az egyesület biztosít személyzetet. A tulajdonos (illetve megbízottja) is bevezetheti lovát a folyosóba, és egy ostoros segítőt is adhat. Ebben az esetben nekik is a rendezvénynek megfelelő öltözetben kell megjeleniük. (sportcipő, fehér hosszú nadrág, sötét ing, vagy sötét pulóver).

Ínvédők használata csak a mellső lábakon megengedett. A hátsó lábakon semmilyen védőfelszerelés nem alkalmazható.

A szabadonugró feladat bírálata

A bírók 0-10 pont között értékelik a stílust, készséget és képességet. Az eredményt a 4. sz. mellékletben szereplő bírálati lapon kell rögzíteni.

[Ide írhatja a szöveget]

STV - Lovas alatti bíráló

(lépés, ügetés és vágta, valamint lovas alatt ugrásbíráló nyereg alatt)

Alapjármódok

A nyereg alatti mozgásbíráló lovardai idomító munkában történik. A mének csoportokba osztva együtt készülhetnek. A bíráló az osztályban végzett feladatok alapján történik.

Bírálási szempontok:	lépés:	1-10
	ügetés:	1-10
	vágta:	1-10
	összbenyomás:	1-10

Lovas alatti ugrás

A feladatok elbírálása lovardai munkában történik. A csikók a lovagolhatósági teszt során a mellékletben szereplő (5. sz. melléklet – Mén STV lovas alatti feladatok) ugrásokon kerülnek elbírálásra. A tenyésztési szabályzatban előírt saját teljesítménnyel rendelkező méneknek ez a feladatok nem kötelező.

A bemelegítés a vizsgafeladatok ugrásain történik.

Az ugrások között távolságnak megfelelő vágtaugrásokkal kell a feladatot teljesíteni, verőhiba nélkül.

Ínvédők használata megengedett, a hátsó lábakon semmilyen védőfelszerelés nem alkalmazható.

A bíráló 0-10 pont között értékeli a stílust, készséget és képességet.

Az eredményt a 4. sz. mellékletben szereplő bírálási lapon kell rögzíteni.

Amennyiben legalább tíz 4 éves, vagy fiatalabb mén kerül felvezetésre, úgy a ménkiválasztás (küllemi bíráló és szabadonugró) és STV feladatok alapján a bíráló bizottság győztes (champion) és tartalék championot hirdet.